

Kunskapsnavet AB

jg@alphaskolan.se

Rektorn vid Alphaskolan

marcus.ulmner@alphaskolan.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Alphaskolan
i Västerviks kommun

Tillsyn i Alphaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Västerviks kommun under hösten 2013 och våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Alphaskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Alphaskolan är en fristående grundskola belägen i centrala Västervik. Huvudman för skolan är Kunskapsnavet AB med organisationsnummer 556512-1570. Huvudmannen har även godkännande att bedriva gymnasieskola i Västerviks kommun, Alpha International College. Beslut avseende Alpha International College fattas separat.

Alphaskolan startade sin verksamhet år 2009 och har successivt utökat sitt elevantal varje läsår. Nuvarande läsår är första läsåret där antalet sökande var större än antalet tillgängliga platser. Skolan omfattar vid tiden för tillsynen 117 elever fördelade på två klasser per årskurs i årskurserna 7–9. Skolan leds av en rektor.

Av nationell statistik avseende läsåret 2012/13 framgår att meritvärdet för årskurs 9 var 180,5 vilket är en minskning från läsåret 2011/12, då meritvärdet var 223,8. På grund av ett för lågt antal elever saknas övrig nationell statistik för läsåret 2012/13. Av skolans redovisning framgår dock att samtliga elever i årskurs 9 som fått undervisning i ämnena har nått de kunskapskrav som lägst ska uppnås i ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, biologi, fysik, kemi, slöjd och samhällskunskap. I ämnena idrott och hälsa, musik, geografi och religion var andelen elever som nådde kunskapskraven 90 procent och i ämnena matematik och historia 80 procent.

Helhetsbedömning

Vid Alphaskolan bedrivs ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Bland annat planeras en ny undervisningsorganisation på initiativ av lärarna som syftar till att skapa en mer individanpassad lärandesituation genom flexibla undervisningsgrupper. Alphaskolan saknar emellertid ett strukturerat och systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå. Elevernas kunskapsresultat finns tillgängliga men det sker ingen sammanställning, analys eller utvärdering av dessa i syfte att utveckla utbildningen med inriktning mot de nationella målen.

För att skolan ska kunna ge alla elever möjlighet att nå målen för utbildningen måste alla elever som har behov av det ges särskilt stöd. Det särskilda stödet måste ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att elever ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolinspektionens utredning visar att inte alla elever får det särskilda stöd de behöver, bland annat mot bakgrund av att Alphaskolan saknar tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens.

Av tillsynen framkommer inte annat än att eleverna vid Alphaskolan upplever att skolmiljön är trygg. Skolmiljön präglas dock inte av studiero. Även om åtgärder har vidtagits i syfte komma tillrätta med problemet måste, ytterligare insatser genomföras

för att säkerställa att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kunskapsnavet AB att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Kunskapsnavet AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Utforma utbildningen på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.
- Utarbeta och besluta om ordningsregler vid skolenheten.

Motivering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn eller lärare får enligt särskilda bestämmelser i skollagen vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende. Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt ovan ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Vidare framgår av skollagen att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Av intervjuer med elever och personal på Alphaskolan framgår att skolmiljön upplevs som trygg men att studieron är bristfällig. Genom samstämmiga uppgifter i intervjuerna framkommer att detta främst beror på en grupp elever som genom ett olämpligt och högljutt uppträdande i korridorerna stör undervisningen för andra elever. Denna situation har pågått sedan början av höstterminen 2013 och skolenheten har kontinuerligt vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med problemet. Enligt personal och rektor har vidtagna åtgärder medfört att antalet elever som stör ordningen har minskat men problemet med bristande studiero kvarstår dock och i dagsläget finns ingen konkret plan för hur situationen ska lösas.

Av intervju med elever framgår vidare att det inte finns några ordningsregler vid skolenheten. Enligt eleverna behövs inte detta eftersom alla vet vad som förväntas av dem.

Skolinspektionen bedömer att skolenheten inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att utforma utbildningen på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Skolinspektionen konstaterar vidare att skolenheten saknar ordningsregler.

Författning

5 kap. 3, 5, 6, 9 och 10 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Kunskapsnavet AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att det i alla situationer där en elev befaras att inte nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås sker en anmälan till rektor.
- Säkerställa att rektor ser till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds samt att samråd med elevhälsan sker.
- Säkerställa att åtgärdsprogram beslutas av rektor.
- Säkerställa att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befaras att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Personal i elevhälsan som är delaktiga i arbetet med särskilt stöd utgörs primärt av socialpedagog och kurator. Vid behov konsulteras skolsköterskan. Elevhälsan saknar tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens. Av intervjuer med lärare och personal i elevhälsan framkommer att i de fall en elev uppvisar svårigheter i flera ämnen tillsammans med en social problematik engageras elevhälsan i hög utsträckning, både i utredningen och i utformningen av det särskilda stödet. Tonvikten ligger dock, enligt vad personalen uppger, ofta på de sociala delarna. När det gäller elever som har svårigheter kopplade till enstaka ämnen är det läraren alternativt mentorn som ansva-

rar för att åtgärdsprogram beslutas. I dessa fall anmäls inte alltid behovet av särskilt stöd till rektor, samråd sker inte med elevhälsan och utredningar görs inte heller. Enligt vad som framkommer av intervjuer med lärare och personal i elevhälsan är det således en tydlig uppdelning av de situationer där det finns någon form av social problematik och de situationer som av läraren bedöms vara av mer pedagogisk karaktär. Det saknas också en tydlig och strukturerad samverkan mellan elevhälsans personal och lärarna kring det särskilda stödet.

Av tillsynen framkommer att det finns elever på Alphaskolan som har stort behov av särskilt stöd. Personal i elevhälsan, lärare och rektor uppger att de arbetar intensivt med att ge elever särskilt stöd men att de ändå inte lyckas ge alla elever det särskilda stöd de är i behov av. Enligt personalen innebär brist på specialpedagogisk kompetens att det i vissa fall, till exempel avseende elever med dyslexi, uppstår svårigheter när det gäller utredning och lämpliga åtgärder. Personalen uppger även att det i övrigt är svårt att veta hur det särskilda stödet bör utformas, särskilt när åtgärder som vidtagits inte ger önskat resultat.

Enligt Skolinspektionen förutsätter ett väl fungerande arbete med särskilt stöd en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det måste också finnas rätt kompetens att tillgå för detta arbete. De olika kompetenserna som finns tillgängliga i elevhälsan ska ses som en resurs i utredningsfasen och det måste alltid göras en individuell bedömning i varje enskilt fall om det är uppenbart obehövt att samråda med elevhälsan. Det får inte sättas i system att elevhälsan inte kopplas in vid situationer där elevers svårigheter bedöms vara av enbart pedagogisk art. Avsaknad av personal med specialpedagogisk kompetens på Alphaskolan medför, enligt Skolinspektionen, att det saknas en viktig del i skolenhetens arbete med särskilt stöd.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten brister i arbetet med särskilt stöd. Rektorn har inte säkerställt att de fall där en elevs svårigheter enbart bedöms vara av pedagogisk karaktär anmäls och utreds. I dessa fall sker heller inget samråd med elevhälsan och åtgärdsprogrammen beslutas inte av rektor. Skolinspektionen bedömer vidare att inte alla elever får det stöd de har behov av.

Författning

3 kap. 8, 9 och 10 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Kunskapsnavet AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att beslut om betyg fattas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legiti-

merade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Detta gäller från och med den 1 december 2013 för lärare som är anställda efter den 1 juli 201.

Enligt rektor har lärare som anställts efter 1 juli 2011 och som inte är legitimerad självständigt fattat beslut om betyg.

Skolinspektionen konstaterar att beslut om betyg inte fattas i enlighet med författningarnas krav.

Författning

3 kap. 16 § skollagen

33 § lagen (2010:801) om införande av skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Kunskapsnavet AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att det bedrivs ett kontinuerligt och systematiskt kvalitetsarbete på huvudmanna- och enhetsnivå som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Rektorn ansvarar för att en sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen även genomförs på skolenhetsnivå under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och att detta följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. I kvalitetsarbetet måste därmed skolans olika resultat följas upp och analyseras. Av de allmänna råden framgår att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Detta innebär bland annat att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet måste systematiseras och sammanställas så att analyser kan genomföras. Personal, elever och vårdnadshavare behöver vidare en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling.

Av intervjun med rektor och lärare framkommer att det saknas sammanställningar av skolenhetens resultat. Enligt lärarna följer de upp elevernas kunskapsresultat på individnivå men det finns inga sammanställningar för verksamhetens resultat. Rektor uppger att det, i och med skolans successiva tillväxt, numera finns ett tydligt behov av att sammanställa och utvärdera skolenhetens resultat över tid, exempelvis elevernas kunskapsresultat, för att kunna genomföra analyser i syfte att identifiera utvecklingsåtgärder. Rektor uppger att de utvecklingsinsatser som har genomförts, till exempel inom ämnet matematik, har varit beroende av individuella lärares initiativ och inte dokumenterats i någon större utsträckning. Vissa lärare genomför, enligt vad rektor uppger, elevutvärderingar avseende undervisningen. Det finns emellertid inget tydligt gemensamt arbete kring detta och ingen struktur för hur resultaten ska användas för att utveckla verksamheten som helhet.

Enligt intervjuer med personal i elevhälsan förekommer diskussioner avseende organisationen och hur utbildningen ska bedrivas men det finns inga forum eller former för en övergripande utvärdering av verksamheten. I arbetet med särskilt stöd utvärderas varje enskilt fall men det sker ingen systematisk utvärdering på enhetsnivå av resultatet av detta arbete.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att huvudmannens och skolenhetens systematiska kvalitetsarbete brister. Det saknas sammanställningar av enhetens resultat och erfarenheter som ska ligga till grund för gemensamma analyser i syfte att identifiera förbättringsåtgärder för att höja måluppfyllelsen. Det saknas därmed också en samlad dokumentation avseende det systematiska kvalitetsarbetet.

Författning

4 kap. 3, 4, 5 och 6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Kunskapsnavet AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att det inom elevhälsan finns tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av tillsynen framgår att elevhälsan vid Alphaskolan saknar tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens. Rektor uppger att anledningen till detta är svårigheter med att rekrytera. Av intervjuer med personal framgår att Alphaskolan i några enskilda fall köpt in externa specialpedagogiska insatser, till exempel vid speciella utredningar. Personal i elevhälsan uppger emellertid att generellt sett är elevernas behov av special-

pedagogiska insatser större än vad som kan tillgodoses vid skolenheten. Lärarna uppger att elevhälsans personal främst är inriktade mot medicinska och sociala insatser och att de pedagogiska stödåtgärderna är upp till lärarna att ansvara för.

Skolinspektionen bedömer att det inte finns tillgång till personal i elevhälsan med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Anders Kennberg och Johan Nilsson samt utredare Sofia Lindstrand deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Camilla Landgren
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.